

obred; le pripev in molitev sta bila druga. Prvi se je glasil: „Glej Marija nam je rodila Zveličarja, ki ga je Ivan gledaje razglasil govore: Glej Jaguje božje, glej (ga), ki odjemlje grehe sveta, aleluja.“ Kakor na sv. večer, molil je tudi sedaj mašnik ono molitev, ki se bere o prazniku na sv. maši, namreč: „Bože, ki si z rodovitnim devištvom blažene Marije človeškemu rodu podal dar večnega zveličanja: daj, prosimo te, da to za nas prositi občutimo, po kateri smo zaslužili prejeti življenjedalca Gospoda našega Jezusa Krista Sina tvojega.“

Ko je duhovnik blagoslavljal hiše pred praznikom sv. treh kraljev, molil je pripev: „Odkrivši zaklade svoje so prinesli Modri Gospodu dari zlato, kadilo in miro, aleluja“ — in molitev: „Bože, ki si današnji dan Edinorojenega svojega odkril paganom z zvezdo vodnico: daj milostivo, da, ki smo te že iz vere spoznali, do gledanja vzvišene lepote tvoje pridemo. Po istem Kristu Gospodu našem.“

Vse gorenje molitve so se opravljale v latinskem jeziku. Navaja jih še tudi ljubljanski obrednik od leta 1767. V „ritualu“ izdanem leta 1808. jih ni več. Kakor več drugih cerkvenih običajev, zatrla je cesarja Josipa II. doba tudi navado, da so duhovniki opravljali o sv. večerih hišni blagoslov. A po vseh škofijah ni preminil ta običaj. Kolikor je znano pisalcu teh vrstic, traja še dandanašnji v tržaški vladikovini.

p.

Brezmadežna na obzorju naše domovine.

(Konec.)

II. Pisatelji.

„Pridite, poslušajte vsi, ki se bojite Boga, in pripovedovati vam hočem, koliko je storil Gospod dušimoji“ . . . Milosti, ki je z njimi oblagodari! Vsemogočni Marijo, so oznanovali njeni častilci vernim rojakom. Spisovali so knjige polne slave nebeske Matere.

Govore o propovednikih smo omenili najznamenitejšega pisatelja Marijinega Ivana Ludovika Schönleba. Razen njega je poklonilo Mariji mnogo naših knjižnikov svoja dela.

Ljubljanski prošt **Marko Dolinar**, slavno znan izza svoje delalnosti ob času kuge v Dravljah, je izdal na slavo svoje velike zaščitnice leta 1653. molitvenik: *Mater amabilis*. Novomeški kanonik **Matiija Kastelec** je poveličal leta 1678. Marijo s svojimi „Bratovskimi Buqvizami S. Roshenkranza.“ V 18. stoletju je o. **Marko Pohlin** po Saillerju spisal „*Marianskega Kempensarja*“, ki oznanuje, da je bila Marija brez madeža spočeta. V „XV. postavi“ opisuje milosti, ki jih je prejela Mati božja in z njimi sodelovala. Nato govori Marija: „Savle tega fveftega rajmnodijanja sem jeit uifelej she vezhe gnado sadobila, inu toku sem jeit od dne mojega bres madeha spozhetja, note. da moje velike starofte v'mnoŕbenju tega fashlufenja prov mozhnu gorijemalla.“ Isto resnico naglaša Pohlin v XVI. poglavju imenovane knjige. **Osvald Gutschman** omenja v „*Christianikih Refnizah*“ izdanih leta 1770. v Celovcu praznika brezmadežnega spočetja.

Razni pobožni pisatelji so v svojih spisih prigovarjali mladini, da naj se v izkušnjavah zateka pod obrambo one, ki je kači glavo strla. Tuhinjski župnik **Frančiček Mihael Pavglovec**, vzoren dušni pastir svoje dobe, svetuje v „*Svestem Tovarshu*“, poslanem v dežel leta 1767. izkušanim vzdihljaj: „Mati Božja, perbishalithe vñih greshnikou ikusi tvoje svetu bres vliga madesha ipozhetje vari me pred vñim madesham tiga greha.“ Slučna „molitov“ se nahaja v **Manovi knjižici** „*Ta srezhna inu nesrezhna vezhnost*“ (2. izdaja l. 1796.) Glasi se takole: „Skusi tvoje fvetu divifhtvu, inu ikusi tvoje bres madesha ipozhetje, o ti prezhiŕta Diviza, ozhiŕti moje ferze, duŕho, inu telu v'em lmeni Boga † Ozheta † inu Synu, inu Svetiga † Duha, Amen.“

Iz prve polovice minulega stoletja bodi priča vere naših duhovnih pisateljev v brezmadežno spočetje slavni **Friderik Baraga**. L. 1830. je podal Slovencem tehtovito knjigo „*Od Ponzhefhevanja in pofnemanja Materere boshje*.“ Tamkaj stoji jasna beseda njegova: „Marija ni bila nikoli f poverbanim greham omadeshana, to je, v' gnadi in perjasnofti boshji je bila she ipozheta, kakor zerkev od nje misli.“ Takisto vnet zagovornik brezgrešnega spočetja je bil **Anton Martin Slomšek**. Na čelu nje-